

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatú példányok nem csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyílvétetik 's pontosan közölhetik.

FOGLALAT: Magyar- és Erdélyország; névmagyarítás; Kézpénz és kölesön. Vége; Országgy. közlemény (nov. 10kén) ker. ülésb. közmunka-szabályozás; átmeneti javaslat az e' törvénynyilatkozatokkal; ker. ülésb. concertat. onalístagnévsor. vegyesházassági t. javaslat pontja; orsz. rd. ülésb. concert. választmány. Kiegészítettése; folyószabályozás, esatornák, st. st. hivat. népnevelés, Luizaut, muzeum, gazd. egyesület 's orsz. pénztári források iránti t. javaslatok; nov. 2d. frdi. ülésb. ut. onalok; viz-k szabályoztatása; orsz. pénztári források; ker. ülésb. katona-élelmezési megváltásról 1 millió ajánlatok; nov. 3d. orsz. rd. ülésb. orsz. gyűlési napló 's irományok el. kéte; a' napi elegy. ülésb. 6 rendű kir. leirat hirdettek ki; nov. 4d. frdi. ülésb. a' személyenkénti adókievetés, külkereskedés iránti t. javaslat; ker. ülésb. vallásbeli átmenet; vukovár-fümei vasút; nov. 5ki ker. ülésb. a' közteljesítés elvét elváltat. lalá a' f. d. javaslat szer. ut. de a' sommára nézve maradt előbbi határozatánál, elváltat. ideiglen a' rd. kezelésmódot; orsz. ülésb. egy szavazati többséggel megajánlatott az eddig volt had adó (4 395 244 ft. 38 1/2 kr.) zsidógy. orsz. pénzt. átmenet gyorsítását, jöv. eszt. országgyűlés. szab. kr. városok né. melly örök föl. vallási szokásai; frdi. s. elegy. ülésb. magy. ez. redi tisztségekre honf. alkalmazása, futóhomok, áldás-megtagadás, katona-élelmezés, börtön-rendszer, 's törvényköte. zés ideje fölterjesztettek; a' vallásügyi t. javaslat iránt nem lön meg az egyezés. 's a' főtáb. ezuttal nem hajlandó senkit honf. usítani; budapesti napló: fővárosi udonságok 's év évásár; hontmegyei közgyűlés)

Amerika (Mexico és az éjszakamer státusok viszonyai) Spanyolország (Catalonia állapotja; statusreform állása a két kamrában; d. Carlos és Krisztina közti szerződés állított pontjai.) Angliá (az új börze ünnepélyes megnyitása; O'Connell federalismusa ellen nyilatkozás; Gomer.) Franciaország (Barthelény sziget; nagy szélvész a tengermeléken) Németalföld (költségvetés; kamatláb; sajt- és írósvaj jövedelem 'sat.) Aldunai tartományok (a' kormány simul az ellenzéki elvekhez; az ausztr. kormány figyelme az aldunai vidékek iránt; Birago kiküldetése a' dunahajózás akadályi elhárítása végett.)

Magyar- és Erdélyország.

Ő cs. 's ap. kir. fels. Véber Károly sz. kir. Löcse város főjegyzője és országgyűlési követe vezérknevének, Szönyey-re Schreyer Gottlieb és Károly testvéreknek pedig, Kialtós'ra változtatását kegy. megengedni méltóztatott.

Kézpénz és kölesön (vége) II. Kölesön.

2) Azonban a' felvett kölcsönt nemcsak annuitások utján törlesztheti, hanem tőzsér uton, sorshuzással és nyereséggel. Így vettek föl a' lengyelek (ha jól emlékezem 1820ban) több milliót; így vett föl Eszterházy hg 1837ben 7 milliót, 's azt 32 év alatt törleszté, így vett fel a' kormány 1839ben 30 milliót 's azt sorshuzás utján törleszté 40 év alatt. Illy adósság-fizetésnek is jog-szerű alapja az annuitás, mit hiány és lerovás nélkül fizetni kell, azon megjegyzéssel, hogy eleinte kevesebb, évenként mindig több és több sorsot kell fizetni. Ebből olly föllesered, mellyel azután adósságokat törlesztheti. — Ezen financialis pénzkezelés sokkal szövevényesb, hogyssem hírlapi uton közleni lehetne: ez okból annak csak eredvényét közöljük: holott nevezvén:

- A' törlesztendő adósságot A
A' kialakított kamatlábat n
A' ,, ,, évek számát n
mennyivel nagyobb az utolsó fizetés az elsőnél m
Az adósság-törlesztésre fölvenni kellő pénz-mennyiséget P

P = [(1+n)^m - 1] / [n(1+n)^m] * A

'Sigy a' vasutat az ország építettvén építési költség Vukovártól Fiumeig A=14,000,000 ft.

Kamatláb 5% mivel illetvén sorshuzásra kisebb kamatra pénzt kapni nem lehet n=0,05

A' sorshuzás évei száma n=30 esztendő

Az utolsó sorsfizetés 5 annyi mint az első m=5

Leszen részvények utján felveendő 2,14,000,000

P = [(1+0,05)^30 - 1] / [0,05(1+0,05)^30] * 2,14,000,000

P = 37,015,520 ft. azaz ha részvények utján sorshuzásra 37 millió forintot fölveszen az ország 's azon pénzt mint annak természeté kívánja, 30 évig kezeli, az irt évek alatt 14 millió ft. nyeresége leend. Sok ugyan hazánkra nézve a' 37 millió, pedig a' főlebbi okoknál fogva azon kelleni lenni, hogy a' pénz a' hazából kerüljön ki: de minnekutána illy sorshuzás utján például aul 1000 frtal 100,000 ftot is nyerhetni, ha szolgálja szerencse, a'

részvényesek tőkéje pedig soha veszélyeztetve nincsen, sőt legrosszabb esetben a' tőke mindig kétszeresen kerül vissza, talán elég ingert ad arra, hogy kitől csak telik, illy részvényeket vásároljon. 'S a' mi itt el nem kelne, hihető külföldön vevőkre találand.

Azonban bár a' pénz illetvén kezelése 30 év elforgása alatt annyi pénzt hagy is a' pénztárban, mellyből a' vukovár-fümei vasut kikerülne, de mivel ezen nyeresemény csak lassankint szaporodik, az irt célra nem egészen használható. Mert minekutána a' sorshuzási fizetések eleinte csekélyebbek 's csak lassankint szaporodnak, ugy a' pénztári fölleség is eleinte csekély 's csak évről évre szaporodik azon mennyiségre, melly a' nyereseményi összeget teszi. Első évi nyereséget adja e' kifejezés:

a = nP * [(1+n)^m - 1] / [n(1+n)^m]

= 155,555 ft. 55 kr. Például az irt esetben az első évi nyeresemény nem több tehát mint 155555 ft. 55 den. az utolsó évi nyereség pedig 5 annyi = 777777 ft. 77 den. minden évi nyereséget összegezve teszen 14,000,000 ftot; igen is, de vasutak dolgában az első évi 155,555 ft. nyereseménynek kicsinyisége miatt, alig vehetni hasznát és így ezen ut és mód nem olly vállalatokhoz használható, mellyek egyszerre nagy summákat igénylenek; hanem ollyanokhoz, mellyek kicsiny kezdetből indulva lassankint több és több pénzt emésztnek föl *). Mindenesetre pedig a' pénzszerezés ez utját, ha már több nemzet és fejdelem megkísértették, nem leszen talán káros hazánknak is pénz szüke miatt szenvedő állapotjában használni, ha nem is vasutaknál, vízek szabályozásában vagy fölött utaknál vagy más költséges vállalatoknál.

De itt szintazon nézetek fordulnak elő, mint mikről főlebb tevének említést, hogy t. i. ha a' részvényesek külföldiek, részvényben és nyerő sorsokban nagy summa pénzt költszik ki az országból. 'S ha ezen financialis pénzkezelés gyümölcstelen, az idegen föléről nagyobb summa pénzt nem idéz be, sőt még az országban keringő pénz is nevezetesen fogy általa: például aul a' felvett 37,015,520 forintnak 5% tes 30 évi annuitása a' feljebbi képlet szerint

p = [0,05 * 37,015,520] / [1 - 1 / (1,05)^30] = 2,407,914 ft.

Ezt 30 év elfolyásáig folyvást fizetve = 72,237,420 ft. Az országban maradt a' részvény = 37,015,520 ft.

Kiköltözött a' hazából 30 év alatt . . . 35,221,900 ft. miből láthatni, hogy az idegenektől felveendő kölcsönt csupán akkor használhatni, ha a' befektetett kölcsönrel olly vállalatok létesítenek, mellyek külföldről kézpénzt idéznek e' hazába. Ennélfogva sem a' csupán személy-szállításra számított vasutakat, sem a' fölött utakat sem más illetvén gyümölcstelen vállalatokat idegen pénzen építeni nem tanácsos, 's csak a' vukovár-fümei vasut elkészítésében ajánlható, honnan a' kiköltözött pénz visszafolyását okosan reményelhetni. Hátha még a' csupa belforgalom előmozdítására és sok hátramaradásink földözésére idegenektől 100 millió vétetnék föl, milly káros következesei lehetnének ennek, kiszámítani erőtlenek vagyunk, 's így megint oda megyünk, hogy más utban üdv nincsen, csak a' telekdjában.

Mivel mint láttuk a' sorshuzási pénzkezelés által nagy mennyiségű pénzt költszethetik ki az országból, az illetvén vállalatokat behunyt szemmel nézni nem lehet, kivált ha azok magányos adósságok törlesztésére számítatvák, 'sigy egyáltalán gyümölcstelenek p. o. Eszterházy hg felvett 1837ben többnyire idegenektől 5% kamatra 32 eszt. sorshuzási föltétel alatt 7 millió forintot; ennek annuitása

P = [0,05 * 7,000,000] / [1 - 1 / (1,05)^32] = 442,370 ft.

*) Ismertető 1840. nro 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 a' adósságok tőzsérutoni törlesztésének jogszéri rendszeré.

Table with 2 columns: Description and Amount. Row 1: ezt 32szer véve teszen 14,156,104 ft. Row 2: a' felvett pénz tegyük fel az országban marad 7,000,000 ft.

Table with 2 columns: Description and Amount. Row 1: kiköltözik tehát 32 év alatt 7,156,104 ft. Row 2: A' nyomtatásban kiadott Verlosungsplanbeli mód szerint fog a' hg fizetni 14,451,600 ft. Row 3: Benmarad az országban 7,000,000 ft.

Kiköltözött pénz terv szerint . . . 7,451,600 ft. 's minthogy ezen adósság-törlesztés egészen gyümölcstelen, a' fenirt 7,451,600 minden legkisebb haszon nélkül 32 év alatt végképen kiköltözött e' hazából. Igaz hogy a' hg nyeresége 3,385,170 ft. de az ország többet vesz mellette 7 milliónál még ugy is, ha a' pénztőzsérek 100 ft. kötelezvényért 100 ftot fizettek is, ha pedig mint némellyek szokásba vették, 88 vagy 90 forintot adtak 100 helyett, akkor az ország vesztesége még nagyobb, a' hgi család nyeresége pedig talán semmi, kivévén azt, hogy a' felvett pénzzel talán magasb kamatu adósságit lejjebb csökkenté, az egész nyereséget pedig a' pénztőzsérek takarították zsebükbé. 'S ha ezen jó urak, különösen Rothschild több illy vállalatba ereszkedik, 50—60 év elforgása alatt talán jobbára mások pénzín annyi kincset fog szerezni, mellyel a' töröktül Palaestinát megveheti 's feleinek új országot alapíthat. Mi legyen a' tőzsérek nyeresége, a' lengyel, Eszterházy 's a' kormányi illetvén sorsokon, ha 100 ft. helyett 88at fizettek, nem volna nehéz kiszámítani, mit azonban más időre halasztunk. G á t y.

Országgyűlési közlemény a' Hirnök szerint. 259d. frdi. ülésb. nov. 1én a' tanácskozások a' közmunkák szabályozásáról üzenettel kezdődének, melly munkák Horvátország követének keveslése 's egy gr. sokalása daczára is a' szerkezet szerint hagyattak; ugyszinte az előfogatok. Következék az átmenet fölötti t. czikk 's felirási javaslat, mire nézve egy gr. az 1ső szakasznál a' „keresztény“ szót beiktatni kívánta, nehogy a' zsidók jövendő törvényesítése esetében az ezek vallásához átmetetés érthessék, melly hadtvány elmozdított. — A' kérdés vejejére nézve a' kath. egyház feje azt kívánta, hogy az egyesült gör. kath. az 16 Sban különösen ne említessenek, mivel némelly szertartások különbsége köztük 's a' róm. katolikusok közt lényeges különbséget nem tesz. Kívánta tovább ö hge, hogy e' törvény bevezetésében az 1791:26. t. 13ik szakasza, mint melly a' jelen törvény által magyaráztatik 's bővítettik, említették meg. Ezután a' görög nem egy. érsek maga 's hívei mély fájdalommal nyilatkoztatá a' fölött, hogy a' k. kir. leiratban a' gör. nem egyesült vallás szöval sem említettik 's ezen körülményt a' felírásban megemlíttetni kívánta. Felszólalt ezután az egyik protest. vallás egyházi főhivatalnoka illy módon: Noha sejttem, hogy véleményemmel magam maradok, mégis szokott őszinteséggel egyenesen, tisztán magyaráni nyilatkozatom, hogy ezen kir. resolútiót nem fogadhatom el, mert benne számos a' bujósdi ajtócska. A' resolútió leginkább azon alapul, „quod transitus a cath. religione ad alteram ex evangelicis, cath. religionis principiis adversetur“; de mi köze a' törvényhozásnak: ellenkezik é az áttérés a' kath. vallás elveivel, vagy sem? Ha pedig a' t. hozás méltatni akarja a' vallásos elveket, méltassa a' protestansokéit szintugy, mint a' katolikusokéit; 's ne tolja a' protestantismusra a' kath. dogmákat, mi már országgyűlésen is megtörtént, midőn t. i. elváltás esetében a' prot. félnek megtiltotta hogy más házasságra lépessen. Meglehet, többen ugy tekintik ezen resolútiót, mint egy a' „conto“ fizetést, én pedig ugy tekintem, mint egy ügyefogyottnak adott auctiót, mi által igazságos követelésétől hosszas időre elzáratik. Talán mások megnyugtadják magokat, hogy ezen resolútió jobb mint semmi; de ha én valakinek számomra kölcsönzött aranyait babbal fizetem vissza, az is jobb a' semminél. Mindezeknél fogva, mint mondám, a' kir. resolútiót el nem fogadhatom, de jóllehet az sem elégíti ki egészen kívánságimat, inter duo mala, minus, az e' tárgyban utolsó alkalommal hozott conclusum diaetalenál maradok. A' kir. leiratot egy főispánon kívül még egy gr. is elfogadta, ki azonban szükségét nem látta hogy az 1791: 13. t. czikk 13. §a megemlíttessék, sőt ezen kívánat alatt valamit lappangani vélt, miután a' §nak ama szavai, „ne transitus temere fiat“, és a' csábítás tilalma könnyen ürüg y ül szolgálhatának az átmenet gátlására. Azért felszólítá

primás ő hűségét, hogy ebbeli kívánatától elállani méltóztassék; a zsidó vallásra nézve pedig semmi okát nem látta, hogy az neki, ha arra áttérni akarna, megtiltas-sék. Többvelős előadás közül kiemelendő még egy nm. püspök szokás szerint remek előadása: Hogy ha a törvény nem mondaná is, miszerint a kath. vallásról az átmenetel a kath. vallás elveivel ellenkezik, természetes hogy mi semmioly törvényt egyenesen nem pártolhatunk, melly az átmenetelt szabadon megengedi. Megval-lom, ezen értelemben véve a kir. leiratot, ha az nem e-gészen kielégítő is, mégis czélszerűbbnek tartom az ál-talunk fölterjesztett t. javaslatnál már csak azért is, mert az átmenetelt, melly tisztán lelki dolog, a polg. hatalom köréből kiemeli's oda utasítja, hova dulajd. tartozik egy-szersmind a lelkiismeret szabadságát nem korlátozza. Nekem is volna ezen t. javaslatiránt két észrevételem, különösen az, hogy egy részről nem fejezi ki azt, mi a kir. leiratban foglaltatik és mitalan a katolikusoknak némi megnyugtatókra szolgálhatna, más részről pedig a kir. leirat tartalmán túl megy; azonban e' részbeni észrevételeimet sem akarom újabban kifejtetni, sem a-zokhoz ragaszkodni, hanem ohajtásom csak az, hogy e-zen t. javaslat, ha ő Fels. által sanctionáltatik, terem-hesse meg azon eredményeket, mellyek reményiben e-zen intézkedéshez ő Fels. is járult. Mi országunk főm. primása ő hűsége előterjesztését illeti, ezt a m. FRR. fi-gyelmébe szinte ajánlom. Tudjuk, miszerint a k. leirat színtezzen szempontból indul ki, hogy az 1791: 26. t. cz. 10. §a értelmében jövődöre fölré ne magyarázta-s-sék; tudjuk, hogy a RR. a' fölterjesztett vallásbeli pon-tokrul azon bevezetést, hogy t. i. a' bécsi és linzi béke-kötések alapján az 1791: 26. t. cz. bővítették 's illető-leg módosították és az az átmenetre nézve utóljára in-tézkedvén, a' m. FRR. választására hagyták: hogy ada-s-sék az átmenetel iránti t. javaslatnak szintazon beveze-tés, vagy pedig minden bevezetés nélkül küldessék fel. Természetesen tették azt azon reményben, hogy ő Fels. ezen törvényt nem fogja kiemelni, hanem a' többi pont ő Felsége elibe terjesztvén, ez is azok közé fog soroz-tatni, és azon általános bevezetés az átmenetre nézve is fog szolgálni. Most előttünk csupán ezen törvény le-vén, reményem, a' RR. a' FRRel még a' vegyes házassá-gok tárgyában is némely pontokra meg fognak egyezni, 's akkor természetesen fogom találni, hogy az átmenet első legyen, miután azt legsarkalatosbnak jelenték ki a' RR. 's ezután következnek a' többi pont a' vegyes há-zasságra nézve. Ekkor szükségkép mind kettőre nézve a' 26. t. cz. bővítését vagy illetőleg módosítását be-vezetésben ki kell mondani 's így szükséges, hogy kü-lönösen ezen pontra nézve ütessék meg az 1791: 26. t. cz. 13. §a. Z. K. gr. ő mlga megütöközött azon, hogy ő Fels. megemlíti a' k. leiratban a' kath. elveket, de nem szól ismét a' prot. elvekről, holott épen azt látom, hogy ő Fels. mind a' két vallás elveire figyelmeztet; ugyanis hivatkozik az 1791: 26. t. cz. 13. § azon kijelentésére, hogy az átmenet a' kath. vallás elveivel ellenkezik. Pri-más ő hűg elveire figyelmeztetve meg kell vallanom, azok nyomán, a' miket P. J. gr. előhozott, én legalább semmi különöset nem látok; ezen kir. leirat 's az ennek nyomán készített törvény megvonja a' kath. vallástól azon külö-nös pártfogást, mellyel addig élt. Egy részről ezt sajná-lom, de más részről nem bánkodom, mert veszték ugyan abban, hogy a' törvény a' kath. vallást nem ótalmazza annyira, de más részről kevesedni fog azon gyűlölség, mellyet ő mlga is említett; de lesz még azon nyereség is, hogy ott, hol a' törvény ótalma nem lesz kedvező, még szabadságom nőni fog; én pedig ezt többre becsülöm val-lásbeli tekintetben, mint különös kedvezéseit a' polg. ha-talomnak. Mi pedig az 1792: 26. t. cz. 13. §. azon részét illeti, hol az mondatik „casus occurrentes suae Maj. referantur“ e' részben mind a' t. RR. mind a' m. FRR. megállapodása az volt, hogy a' dolog ő Felségéhez intra dominium terjesztessék 's e' részben a' kir. leirat 's a' törvény azt mondja, hogy semestraliter a' püspöki hiva-talok az átmeneteli eseteket jelentsék fel, 's így a' püspöki hivatalok fogják a' már megtörtént eseteket följe-lenteni. Így tehát a' kir. leirat által meg van előzve szinte az, mi eddig nehézségre adott alkalmat. Ezeknél fogva, miután a' kegy. kir. leirat egyenesen hivatkozik a' 13. §ra; miután a' t. RR. a' 26dik czikkre hivatkozással kez-dették mindig bevezető soraikat, nem látom át, miért ne lehetne elfogadni primás ő hűsége hozzáadását. Ezen be-széd ellen a' fenemlített gr. és protest. egyház-kormány-zó így nyilatkozik: Mi az általam igen tisztelt cs—di püspök ő exc. kielégíti, engem épen az aggaszt, t. i. hogy a' világi hatalom kezéből a' transitus ügye kivéttetik és az egyháznak adatik át; mert noha az egyházi rendnek nagy tisztelője vagyok is, de az átmenet tárgyában, mint mult alkalommal nyilatkoztattam, pap nem kell. Mi meg

P. gr. indítványát illeti, én még tovább megyek, 's kívá-nom, hogy az egész 26. törv. cz. töröltessék el, 's helyé-be egy kis, csak pár szóbul álló t. czikk alkottassék, t. i. „minden vallás a' törv. előtt egyenlő.“ A' számos mellette 's ellene felhozott véleményt egy országnagy ekkép e-gyestíté: Előre bocsátom hogy valami nagy fontosságot a' jelen kérdésnek nem tulajdoníthatok, mert őszintén megvallom, azon lépés, mellyet most tettünk, kördösen kívül magyarázata az 1791: 26. t. cz. 's különösen 13. §ának. Véleményem szerint tisztán áll az, hogy itt a' t.-hozás magyarázta a' 26. t. cz. 13ik §át. Mi adott ezen kérdésre alkalmat? kettő, egy az, hogy ezen törvényben áll azon kitétel, „ne transitus temere fiat, és casus occu-rentes suae Maj. referantur“, első pontja onnan eredt, hogy a' kérdés az volt: „quando habendus transitus pro non temerario? 's mi annak jele, hogy az átmenetel te-mere történik? Erre nézve kir. leiratok keletkeztek, mel-lyek a' hathéti oktatást rendelték 's nem tagadhatom, hogy voltak idők, midőn olly esetek is vonattak vallás-beli kérdés alá, mellyek meggyőződés szerint a' t. cz. szelleme szerint az alá vonhatóak nem voltak 's hogy ez aggodalmat szült sokban. Ezen segíteni kellett, ezt nyilt-sziviséggemnél fogva megvallom. Már most mit tesz e-zen pontra nézve a' törvény? Megszabja az ünnepélyes formákat, és időt határoz meg gondolásra annak, ki e-zen lépést tenni akarja. Másik része a' 13. §nak „oc-currentes casus suae Majestati referantur“, 's itt ismét az volt a' kérdés, mikor felsőbb rendeletek azt hatá-rozták, hogy előbb történjék a' följelentés, mielőtt az átmenet megengedtetnék, és hogy itt ő Föls. nézete kö-vetkeztében történhessék meg csak az átmenetel. Erre nézve a' jelen szabály és határozat pozitív 's azt mondja: „megtartatván az ünnepélyességek, az átmenet megtör-ténhetik; aztán pedig terjesztessék az eset ő Föls. elibe, 's így az, mi alkalmat nyújt aggodalomnak, 's ha ug-yszik sérelemnek, ezen provisio által tökéletesen meg-semmitteik. Azonban ezen egész provisio nem egyéb, mint az 1791: 26. t. cz. 13. §. magyarázata; megvallom tehát, hogy én valami scrupulust nem látok, 's hajlan-dó volnék, hogy hivatkozás történjék a' 13. §ra 's e' részben mai tárgyalás után sem tudtam magamnak más meggyőződést szerezni. Azonban azt vettem észre, hogy soknak jobban tetszenék, ha hivatkozás nem történék in specie a' 13 §ra, 's ez esetben azt volnék bátor e-lőadni: üzenjük meg a' t. RR-nek, hogy miután ezen pro-visio csakugyan magyarázatát foglalja magában az e-lőbbi törvénynek, valami hivatkozást mi szükségesnek találunk; de ha a' t. RR. azonkívül még több más provi-siót adnak elő a' vallás tárgyában, az ellen mi nem va-gyunk, hogy akkor bevezetésében a' hivatkozás álta-lányosan történjék az 1791: 26dik t. cz. re; mert, mint mondtam, abban volt scrupulusa némelyeknek, hogy ezen 13 §t nem akarják kiemelni, ámbár annak megem-lítésében sem látok nehézséget; de ha némelyeket a' m. FRR. közül meg lehetne nyugtatni, tegyük azt, mit bá-tor voltam előadni. Ez előadás közhelyeslést nyervén, Nádor ő cs. kir. Föns. a' végzést országbíró ő kegy. né-zetei szerint jelenté ki.

325. ker. ülésb. nov. 1sőjén, a' concertationalis választmány tagjai névjegyzéke olvastatott föl, smegyék részről a' dunáninneni kerületből: Szentkirályi Móríc Pest, és Kubinyi Ferencz Nógrád; dunántuliból: Beze-rédy István Tolna; és Ghiczy Kálmán Komárom; tiszán-inneniből: Palóczy László Borsod és Zsedényi Edvard Szepes; tiszántuliból: Klauzál Gábor Csongrád és Beő-thy Ödön Bihar m. köv. a' szab. kerületekből Jozipovics Antal turop. gróf; szab. kir. városok részről: Haaz-mann Ferencz Buda és Virkner Károly Kassa követei; az egyh. rend közül Bezerédy Miklós veszpr. kápt. kö-vete. Ezután az irodalmi és művészeti jogok biztosítása iránti üzenet, fölírás és t. javaslat, a' kir. válaszok ész-revételeinek a' t. javaslatok egyes szavaira is kiterjesz-tése iránti fölírásra érkezett kir. válasz tárgyabani üze-net, 's az orsz. t. hatósági által franczia háborukor szen-vedett károk megtérítése iránti üzenet 's fölírasi javaslat hitelesített. Napirend volt: a' vallásbeli tárgy pontjai, mellyek az átmenet tökéletes elhatározásáig fölfüggesz-tve valának. Ez ügyben B. m. ősz követe elmondá, mikép a' keresztény vallási viszálykodások szülőanyja leginkább a' tulbuzgóság; az ember erősen hiszi, hogy a' minden-ható titkait meg tudja magyarázni, holott arra elégtelen a' véges emberi elme. Nekem ezuttal legkevesebbé sincs szándékom a' vallásbeli viszálykodások okai feszegeté-sibe bocsátkozni, csak röviden jegyzem meg, hogy édes hazánk e' miatt gyakran balsors csapásinak vala kitéve. Tegnap mult 327 éve, midőn augustinianus barát Lu-ther a' wittenbergi templom kapujára s z o g e z é azon v i s z s z a é l é s e k lajstromát, m e l l y e k e t a' ró-mai egyház papjai elkövettek; ekkor törtek ki az orká-

nok barlangjaikból és zugtak azok mindenütt egész E-uropában; azok morajai még most sem eszöndesültek le; sokan gondolkodtak már azon, mikép lehetne a' csalá-di élet nyugalmát, a' kölcsönös felebaráti szeretetet hely-reállítani: de mindekkor a' nagy tengeren nem talál-kozott egy deszka darab, melly reményt nyújthatott volna révpartra jutásra. E' nemzet is már 3dik országgyűlésen ügyekszik ezen bajon segíteni, de minden eddigi törek-vése sükeretlen vala; azonban ő Föls. o' tárgyban ér-kezett leirata által, ugy látszik, viradni kezd, 's a' rév-partra jutás már nem lehetlen, hajótörést ez úgy minden-kor a' szabad átmenet a k a d á l y o z t a t á s a miatt szenvedett; Föls. urunk igazságszeretete ezen kérdés megoldására nyújtott egy ariadnei fonalat, miáltal a' kö-rülőező viszálykodások tömkelegéből kijuthatni: ra-gadjuk meg tehát ezen fonalat, és siessünk a' békét 's testvéri szeretetet a' különböző vallásnak közt helyreállít-tani. Sokat gondolkodtam, mikép lehet a' vallás tárgyában érkezett kir. rendeleteket t. javaslatinkkal összeegyez-tetni, 's azokból üdvös törvényeket alkotni; midőn ezen kir. leiratokat kezembe vettem, őszintén megvallom, a-zok tartalmán igen sokat tűnődtem, mert azontoll, melly a' mart. 25ki leiratot szerkeszté, a' homályosságot ke-reste ki, végén azonban világosan kimondá ő Föls. a' val-lásbeli kölcsönös viszonyosság elvét, mi által azt bizonyít-totta be, miszerint a' vallásbeli viszálykodásokat vala-hára megszüntetni kívánja; ezen kimondott elvet szöjük be mennyire csak lehetséges t. RR. a' t. javaslatba; ve-gyük tehát elő, mik lehetnek ide legczélszerűbben alkalmazhatóak. A' t. RR. a' t. javaslat 1ső §ban kimondatni k i v á n t á k, hogy a' reversalisok a' született gyer-meknek vallására nézve örönlkülieknek nyilatkoztassa-nak; a' reversalisoknak nulla leendő eltörlesztésére nézve a' két tábla közt eddig egyezés nem történhetett, 's így e' kérdés a' vitatkozások terén még eredményre nem juthatott; de abban, hogy jövődöre megszüntessenek, közös lett a' megegyezés, ő Föls. pedig a' resolutio ér-telme szerint ez érdemben semmi kényszerítő erőt hasz-náltatni nem kíván: erre nézve tehát a' törvényben any-nyit kimondani elegendő lenne, hogy jövődöben kö-tendő minden vegy. házasságbeli szerződés a' felekre hagyatik 's a' felek arra senki által sem kényszerítet-hetnek, mert az ilyen kényszerített szerződések örö-néküliek. A' 2 §ban kimondatott, hogy vegyes házassá-gból született gyermekeknek 18 éves koruktól, a' nő-személyeknek pedig férjhez menendő korukban vallásuk többé kérdésbe senki által ne vonathassék. A' két tábla közt, mint említém, azon kérdés forgott vitatkozás a-latt, mikép multa nézve a' reversalisok szüntessenek-meg, de ebben a' FRR. soha megegyezni nem akartak; ám legyen tehát, multa nézve maradjanak meg a' rever-salisok, hanem azoknak öröklévalóságig erőne tulaj-donítottassék, mert másnép nemzedékekre terjedő kutatá-sokra nyujtatnék mód, mit ugy hiszem senki eszközteni nem kíván; véleményem szerint tehát a' törvényben ki-fejezendő lenne: kikre nem értetnek multa nézve a' re-versalisok; t. i. azokra, kik 18 éves, a' nő-személyek pedig férjhez menendő korukig ha evang. vallásban ne-veltettek, vallásaira nézve többé senki által kérdésre nem vonathatnak; ezen elv kimondásában már mind a' két tábla megegyezett, 's ő Föls. habár kir. leiratában erről nem szól is, de meg vagyok győződve, hogy a' kölcsönös viszonyosság elvének föntartása mellett ezt e-lősegíteni fogja. A' 3. §ban az van kimondva, miszerint a' rom. kath. pap előtt az áldásmegetadás mellett kö-tött vegyes házasságból született gyermekek törvénye-seknek tekintendők, ezt azonban különösen megemli-teni szükségtelennek tartom, mert azok törvényessége kétségsbe senki által nem vonatott. A' 4. §ban kifejez-teik, hogy a' vegy. házasságbeli összszedás mindenkör a' völegény papja előtt történjék, részéről ugyan ezt helyes, czélszerű 's jónak találom, mindazáltal ehez szor-osan nem ragaszkodnám; itt azon elvből indulok ki, hogy midőn a' nő és férj egyesültek arra, hogy az élet bajait gyönyöreit és fájdalmat együtt fogják megosztani, 's éltök végeig együtt kívánják élni, hiszem meg fognak tudni egyezni abban is, mellyik lelkipásztor előtt tegyék le az esküt: e' helyen tehát ohajtánám ő Föls. akaratját a' kölcsönös viszonyosság föntartása mellett teljesíteni; annál inkább, mivel kiadott parancsában kijelentette, mikép semmiféle kényszerítő erőhasználásban meg nem egyezik; e' helyen tehát egy új §ban kimondatni kíván-nám, hogy a' vegyes házasságbelieknek szabadságuk-ban áll általok választott lelkipásztor előtt az esküt le-tenni, 's bármely vallásu pap által történjék az össze-adás, az teljes erejű és érvényes. Az 5. §ban említették, hogy a' v. házasságban születendő gyermekek atyjok val-lásában neveltesse; erre nézve ő Föls. kiadott két rendű leiratában kimondá, hogy ebben soha meg nem e-

gyezik; bármennyit gondolkodtam azon, mikép lehetne azt, hogy a' gyermekek atyjok vallásában neveltesse nek, kikerülni, de azt lehetetlennek találtam, mert ez a' v. házasságra legveszélyes lenne, akkor a' házasság életben szükséges békét, csendet, egyetértést föntartani teljes lehetetlen; innen származtak mindig a' legnagyobb surlódások, annál fogva ennek megtartására ő Föls. megkérteni kívánám, maradna ezen §. ugya' mint van; nyomban azon egy új §-ban a' resolutio értelme következtében kifejezendőnek vélném, hogy minden gyermek atyja vallásában neveltesse, azonban a' szülők közös egyetértése mellett gyermekeiket bármely vallásban neveltethessék; de ezen §-al nem lehet megállapodni, hanem egy másik §-ban ki kellene mondani hogy valamint azon egyezség a' szülők szabad akaratján alapul, ugy annak tisztán tartására kirekesztetnek minden közbejöheto tanácsadók; a' szabad akaratból készült szerződést akár írásba legyen foglalva akár nem, sem törvényes sem közgazgatási uton nem akadályozhatni. Eddig mennek a' t. javaslatok, mi által százak's ezrek boldogsága eszközölthetik; egy kérdés van még, mellyről a' kir. resolutioiban nem tétetik említés, t. i. hogy a' csecsemős korokban árván maradt gyermekek milly vallásban neveltesse nek: ezekre nézve tehát egy új §-ban kellene kimondani, hogy ha a' két szülő által a' gyermekek milly vallásban leendő neveltetésére nézve legkisebb írásbeli megegyezés sem volt; sem azt hitelesen bebizonyítani nem lehet; akkor azon csecsemőgyermek atyjok vallásában neveltesse nek. Ezek azok, miket a' k. k. leiratok folytatában t. javaslatba iktatni kívánék, 's az ekkép módosított t. javaslatokat felírásba foglalva, ő Föls. e. libe alázatos kérésünk mellett megerősítés végett fölterjesztenők, föntartván a' többi vallásbeli kérdésre a' későbbi intézkedést; fontolja meg mindezt a' t. RR. bölelősege, 's ha ezélszerűknök találja, méltóztassanak azoknak életetszerezni. Tudom, a' nemzet azon lelkes férfaihoz van szerencsém szólani, kik mélyen érzik: mennyire szükséges minélelőbb a' családok körében a' nyugalmat és boldogságot helyreállítani. E' vallásbeli törvényből a' törvények legszebb koszoruja válnék, 's lelkemből meg vagyok győződve, hogy ő Föls. valamint a' magyar nyelv tárgyában kiadott resolutiójával sokkal többet tett nemzetiségünk ügyében, mint 300 év alatt elődei, ez általa' magyarok szívében örök emléket víván ki magának, ugy ezt még az által kétszeresen öregbitendi, ha a' vallásbeli surlódásokat kegy. megszüntetendi. Az indítvány minden ellenszólás nélkül közhelyesséssel elfogadtatott. Azon v. házasságok, mellyek legujabban az 1790ki törvény ellenére prot. papok előtt kötöttek, 's az illy v. házasságból származott gyermekek törvényesítése, mire a' két tábla közti egyezség is megtörtént, Cs. m. indítványára külön fölterjesztendő t. javaslatba fog iktatni. A' többi vallásbeli tárgy elintézése pedig a' most fölterjesztendő javaslatok végképi elintézéseig fölfüggesztetett. Végre a' katonai élelmezés tárgyában kiküldött orsz. választmány jelentése olvastatván föl, tárgyalása legközelebb alkalomra halasztatott.

259d. orsz. rdi ülésb. nov. 1jén, a' t. RR. által a' concertatiohoz választott orsz. választmány tagjai névjegyzéke olvastatott föl; mellynek folytatában egy tiszai követ indítványára közértelemmel a' nm. kir. Személynök megkérte, hogy ezen választmányban a' RR. bizodalmanál fogva és közszokás szerint résztvenni méltóztassék, mit is a' nm. elnök elfogadván, a' választmányhoz szokott mód szerint a' kir. tábla részéről mind az öt ülő mestert, Horvátország részéről pedig Osegovich Metelt nevezte; egyszeresmind a' kir. válaszok észrevételeinek a' t. javaslatok egyes szavaira is kiterjesztése iránt leérkezett kir. válasz tárgyában készített üzenet fölolvastatott's a' FRRhez a' választmányi névjegyzékkel együtt azonnal átküldetett. Ezután a' vizek szabályoztatásáról, Bégaés Ferenc csatornákról statist. hivatal-fönlálításról, népnevelésről, Luiza-utról, nemzeti muzeumról, magyar gazd. egyesüetről szóló javaslatok helyben hagyattak, ugy azon t. javaslatok is, mellyek az országos pénztár egyéb jövedelemforrásiról szólnak.

260d. orsz. rdi ülésb. nov. 2án tárgyalás alá vétették az utvonalokat 's vizek szabályozását illető t. javaslat, melly azon általános megjegyzéssel, hogy mind ezen mind a' többi költség a' FRR. által javasolt somma-hoz volnának a' RR. által illesztendő, minden lényeges változtatás nélkül elfogadtattak. A' jövedelem forrásait tekintve, a' só kétréndbeli fölemelt ára, a' nemesekek jövedelmét harminczadi megrovatása 's az absentismusra vetett adó elfogadtatott, noha ez utóbbit egy gr. legnagyobb zsarnokságnak nevezé; több szónok pedig a' bevezetési módot gyűlöletesnek 's inquisitorius eljárásra vezetőnek jellemzék. A' megürült egyházi hivatalok jövedelmét azonban a' FRR. a' kérdéses alaptöke forrása-

nak épen el nem ismerheték, mintha azok egy gr. 's kormányzó a'lelnök előadása szerint ő Föls. mint minden egyházi javadalom főpártfogóját, és Werb. I: 10. cz. 3. §. szerint successorát illetné, hanem primás ő hűsége azon nyilatkozata következtében, hogy ezen egyh. bebeciumok mind a' törvények értelmében mind az isteni szolgálat tekintetében, mind az alapítók szellemében azonnal betöltendő, 's azért ezen jövedelmekre sem ő Fölségének, sem más világi hatalomnak igénye, nincs hanem egyedül egyh. célokra fordítandók. A' többi pont nem levő észrevétel, az osztályozásra nézve Horvátország követének azon kívánsága, hogy a' kivétel ne az egyes horvát megyékre, hanem Horvátországra in concreto történjék, a' fölösztás pedig a' tartományi gyűlésre bizassék, hosszabb vitakozások után elfogadtatott. Ez alkalommal egy gr. csodálkozással vette, hogy Horvátország részéről ezuttal is az ususra történik hivatkozás, holott itt egy egészen új intézkedésről van szó, hol Magyarország ususa megváltoztatik. Sajnálhatni valóban hogy a' horvátok illy üdvös határozatnál is a' régi szakadást most még öregbiteni akarják. Magára az osztályozásra emelkedni kezdődtek ugyan e' táblánál is provinciális érdekek, 's a' kivétel hibássága kiemeltetvén, egy gr. anaak kijavítására ő cs. kir. Fölségét, ki ezen tárgy fölvétele előtt eltávozott, országbíró ő kegy. hagyván az elnökletet, megkérte, miket a' kir. k. k. leiratok folytatában t. javaslatba iktatni kívánék, 's az ekkép módosított t. javaslatokat felírásba foglalva, ő Föls. e. libe alázatos kérésünk mellett megerősítés végett fölterjesztenők, föntartván a' többi vallásbeli kérdésre a' későbbi intézkedést; fontolja meg mindezt a' t. RR. bölelősege, 's ha ezélszerűknök találja, méltóztassanak azoknak életetszerezni. Tudom, a' nemzet azon lelkes férfaihoz van szerencsém szólani, kik mélyen érzik: mennyire szükséges minélelőbb a' családok körében a' nyugalmat és boldogságot helyreállítani. E' vallásbeli törvényből a' törvények legszebb koszoruja válnék, 's lelkemből meg vagyok győződve, hogy ő Föls. valamint a' magyar nyelv tárgyában kiadott resolutiójával sokkal többet tett nemzetiségünk ügyében, mint 300 év alatt elődei, ez általa' magyarok szívében örök emléket víván ki magának, ugy ezt még az által kétszeresen öregbitendi, ha a' vallásbeli surlódásokat kegy. megszüntetendi. Az indítvány minden ellenszólás nélkül közhelyesséssel elfogadtatott. Azon v. házasságok, mellyek legujabban az 1790ki törvény ellenére prot. papok előtt kötöttek, 's az illy v. házasságból származott gyermekek törvényesítése, mire a' két tábla közti egyezség is megtörtént, Cs. m. indítványára külön fölterjesztendő t. javaslatba fog iktatni. A' többi vallásbeli tárgy elintézése pedig a' most fölterjesztendő javaslatok végképi elintézéseig fölfüggesztetett. Végre a' katonai élelmezés tárgyában kiküldött orsz. választmány jelentése olvastatván föl, tárgyalása legközelebb alkalomra halasztatott.

326. ker. ülésb. nov. 2kán, tanácskozás alá került a' katonaelelmezési választm. jelentése. Az orsz. választmány a' jogszerű kérdések taglalását mellőzve, hogy a' szegény adózó népen minélelőbb könnyítessék ez okból egyedül a' teendőkre szorított. Javaslatainak első pontjában az évenkénti veszteségek fölszámítása mellett az élelmezés és szállásos terhek megszüntetése, mennyiben t. i. azok törvényesek a' királyi kincstárnak évenként fizetendő váltását egy millió pengő forintban vélté megállapítandónak, de olly nyilvános kikötéssel, hogy azon esetben, ha az 1840ki országos választmány által javasolt katonai laktanyák az ország által felépítettnek, a' most ajánlott váltásági sommából minden összeg, mellyek a' házkinti szállásos megváltásáért fizettetnek, levonandók lennének. Addig azonban, míg ez megtörténék, a' dolog természetéből önkint foly, hogy mihelyt az általános váltásági összeg a' kincstár részéről elfogadtatik, minden néven nevezendő kiszolgáltatás ugy a' szállásos is, mellyeket eddig a' t. hatóságok akár regulamentum, akár más fenálló szokás szerint a' katonaságrészére kiszolgáltattak, egyszerre és azonnal meg fognak szüntetni. E' pontnál N. m. követe ugymond: a' jelen országgyűlés legfőbb feladata közé sorozta, hogy a' szegény adózó nép sorsán enyhíttessék; e' végből felszólítottuk a' kormányt, hogy mi az adózók az élelmezés 's megváltása mellett könnyíteni akarván, ehhez részről is járuljon; mi mindent elkövetünk, mi hatalmunkban állott, de a' kormány részéről mindedig határozott nyilatkozatot nem nyertünk. Ha tehát a' kormány tanusított halogatása mellett ezen tárgyban előmenni nem akar, jónak vélném, hogy általunk tétessék meg az initiativa, vessük meg mi az alkudozás alapját. Küldöm ugyan kívánják, hogy a' természetvények jövedőben piaci ár mellett természetben adassanak ki a' katonaságnak, de miután a' RR. többsége azt megváltani akarja, erről többé szót tenni nem lehet: én tehát a' summára nézve kívánám az alkut megkezdeni. Most Magyarorsz. ban 14 lovas ezred szállásol, de ennek egy része idegen katonából áll; e' részben igen tisztelem apánk azon bölelőségét, hogy az idegen katonaságot soha nem fogadták el, nem lehet itt tehát törvényesen alapul venni többet 10 ezrednél. A' törvényesség szempontját, hogy az élelmezés és szállásosnál mit tartoznak elfogadni mit nem, mellőzvé, a' somma-meghatározásnál általánosságban kívánok maradni; ez oknál fogva tekintve vevén azon hasznos is, melly a' megváltásból a' kir. kincstárra fog eredni, azon sommát kívánám megállapítani, mellyet II. József császár, midőn mindazon visszaélést, mellyek a' közterhek kiszolgáltatásánál az adózó népet leginkább szokták nyomni, bölel intézkedései által eltöröltte, 's hazánkban a' katonai élelmezésnek természetvényekbeni kiszolgáltatását megszüntette, az egész váltásági összeget a' szállásos 's élelmezési terheknek természetvényekbeni kiszolgáltatása helyett 740,000 ft körül határozván meg; ezen sommát megajánlani ezuttal elegendőnek vélem, mert az adózó nép jelenleg már alig képes terheit viselni 's e' somma annál inkább megállhat, mert a' természet-

vények piaci ára azon időben hazánkban a' mostaninál alantabb nem állott, ennél fogva nagyobb sommát nem ajánlhatok; 's ezt ajánlom a' t. RR. figyelmébe annyival inkább, mert a' katonai élelmezés és szállásos megváltása által az adózóknak mind anyagi mind erkölcsi erejük szilárdítottatni fog. P. m. követe igen sajnálta, hogy ezen tárgy megváltása országgy. végére szorult, midőn már a' munkák összetödulnak. Ezen munka minden esetre nagy figyelmet érdemel, mert a' néptömeg van érdekelve. Az 1832/6 országgyűlés óta szüntelen szorgalmaztuk e' tárgy elintézését, de annak eszközzésére a' kormány mindekkorig nem nyújtott alkalmat, 's az élelmezés megváltását halasztgatá; hogy ez időig mi sem történt, lélekben járó dolognak tartom, mert a' t. hozás egyik legfőbb kötelessége a' szegény adózó nép sorsán könnyíteni; vélekedésem szerint e' tárgyban csak alkudozások alapján érhetni célt, nekünk ezt, miután a' kormány nem akar előlépni, mindenesetre meg kell kezdeni, hogy ezen tárgy, ha időrövidség miatt most nem is, de jövő országgyűlésen végképi elintéztethessék. A' kérdés tehát csak az, mit adjunk? Itt egyszeresmind tekintetbe kell venni a' célt, miért akarjuk a' katonai élelmezést és szállásos megváltani. Nemesak azon felszámítható terheket, mellyek a' köznépet nyomják, kell itt figyelembe venni, hanem azokat is, mik felszámíthatlan veszteségek; tekintsük csak a' concentrációkor milly roppant a' költözködési teher, szénaért a' legrosszabb időben mérföldekre kell a' szegény adózónak menni, 's ott a' legnagyobb piszkokat szidalmakat szenvedni, ezenfelül még mennyia' biztosok által elkövetettni szokott visszaélés, zsarolás, kik aztán ismét a' katonaság által zsaroltatnak; 's b. ez mind kiszámíthatlan veszteség. A' dolog elintézésénél két út van, mellyet egymásután, azon esetre, ha az első nem sikerülne, kell követni; első a' kormánnyal bizonyos összeg-megajánlás mellett az egyezkedési mezőn egészen általánosságban maradni, 's ha ez uton a' kormány egyezkedni nem akar, akkor előáll a' második út, a' jogkérdés, akkor ki kell mondani, mit nem akarunk törvényes tehernek ismerni, a' törvénytelen terheket pedig megtagadni hatalmában áll a' t. hozásnak; akkor tudunk kell, miért fogunk megváltási díjt ajánlani, mennyi katonaságot köteles törvényesen az ország tartani. Ha van valami tárgy, mi kényszerítésbe teszi a' kormányt, akkor ez az, mert az élelmezést a' katonaság 3—4 nap sem nélkülözheti, a' kormánynak a' szükségek pótlására módot kell keresni, különben olly módhoz kénytelenítetik nyulni a' katonaság, mi bajt és zavart okozhatna. Mielőtt azonban a' jog terére lépne, az alkut általánosságban kívánám megkezdeni, hogy lássuk: van e' a' kormánynak egyezkedési szándéka, 's lássa a' kormány, hogy mi a' köznépi sorsán könnyíteni akarunk. Nézetem szerint a' megváltási összeget, mellyen az alkut megpróbálnók, annyira kell meghatározunk, hogy a' kormánynak se legyen vesztesége, az adózó nép pedig könnyítést nyerhessen; erre nézve legzélszerűbb lenne az országos választmány javaslatát elfogadni. Mi a' fölszámított veszteségek egyes sorozatát illeti, azok számításába ez uttal nem bocsátkoznám, az onban kívánám fentartani azon jog állapot, miszerint e' tárgyban az országgyűlés rendelkezhetik, hogy azon esetben, ha ez uton egyezkedésünk nem sikerülne, a' dolog-elintézés jog-alapon eszközölthessék. Mi N. m. követe által előadott, hogy az ország csak 10 ezredet köteles tartani, ezt is akkora hagynám, midőn a' jogkérdésről leszen szó, midőn a' kormánynak azon terheket, miket törvényesen viselni tartozunk, egyenkint elő kell sorolni. Végre mi a' külső katonaságról volt felhozva, ugy hiszem ez az alimentatioval legkevesebb sem áll összefüggésben, a' nemzet' részbeni kívánságát más alkalommal külön szorgalmazhatja, hogy azon pénzből, mellyet mi fizetünk, idegen katonaság ne tartassék, hogy csak magyar katonaság legyen az országban 's b. ezek mind olyan kérdések, mellyek a' jelen tárgyat össze-bonyolíthatják; kerülnék ki t. RR. minden nehézséget, maradjunk általánosságban, nekünk azon kell ügykezni, hogy a' köznépi anyagi érdeke minélelőbb kifejtessék; azonban ha jogkérdésre kerül a' dolog, ha jelen alkunkból mi sem lesz, akkor küldöm utasításából szorgalmazni fogom teljes erőmből azon törvénytelen terhek megszüntetését, miket eddig az adózó nép viselt, 's ki mondom, hogy megység azon természetvényeket 's egyéb járulékokat ki fogja ugyan szolgáltatni, de azokat piaci áron hadi adóba számítandja. Egy más m. követe fölöslegnek találta a' választmányi munkalatról pontonként tanácskozni; nekünk azon kell iparkodni, hogy az adózó nép terhen könnyítsünk, 's ha az időtér nem eszközölhető, kötelességünk általános summát ajánlani. Nekem ugyan e' részben nincs utasításom,

de küldöm meghagyták, hogy az élelmezés megváltása által az adózók sorsán segíteni iparkodjam, küldöm akaratját teljesítem tehát, midőn az egy milliót megajánlom; mit használ, ha kevesbet ajánlunk; én ugyan ezen terhet 200—300 ezer forinttal szívesen megváltanám, de tudom, ezzel célt nem érhetek. Tudjuk, hogy ezen tárgynak oda fen is sok ellensége van, mi a dolgot újabb nehézségekkel ne tetézzük; ez uttal anynyit bátran merek állítani, mivel az orsz. választmány tagja voltam, hogy a' veszteségek sokkal többet tesznek, mint mennyire azt az orsz. választmány számította; annál fogva az orsz. választmány javaslata elfogadható. T. m. követe elmondá, mikép az élelmezés és szállásoszból származó teher az adózókra legnyomasztóbb; de a' megajánlandó sommát minden esetre jogkérdés alapján kell meghatározni, mert ha az orsz. választmány véleményét általánosságban elfogadjuk, midőn még arról sem vagyunk bizonyosak: vajjon meg fog é egyezni abban a' kormány, akkor egyszersmind kimondjuk azon elvet, mit az 1836ki országgy. szüntelen tagadt, hogy az élelmezés a' jobbbágyok könnyítésére vala behoza; törvényesíteni fogjuk azt, mit eddig törvénytelennek állítottunk; pedig én annak elfogadását nem tartom egyőbnek kénytelenségnél, részemről a' munkálatot pontonkint kívánom fölvetetni, 's ennek nyomán az ajánlandó összeget meghatározni: annál fogva az egy millióhoz semmi esetre nem járulhatok. Az ezután szolt követek P. m. javaslata nyomán hosszasosan elősorolták mindazon visszaélést, melyek a' katonai élelmezés és szállásoszból eredtek; mondatott: miképen némely urak, kik gabnájokat nem tudják eladni, képesek kieszközölni, hogy azon vidékre katonaság szállíttassék, 's illy önkények mellett a' szegény adózók tetemesül terheltenek, a' szegény nép, midőn szénát szelít, a' kellemetlenségek kikerülésére, hogy vett szénája vissza ne vessék, a' 10 fontos adag helyett 20 fontosat ad 'stb. 's ezen tömérdek visszaélés megszüntetése mellett az erkölcsi nyereség kiszámíthatatlan 'stb. M. m. követe, ezen élelmezési megváltás által az erkölcselenséget nem látta elháríthatónak; elsőben azt kell a' t. hozásnak kieszközölni, hogy a' szegény jobbbágy házául urat ne tartson; én nem akarom ugymond hogy a' szegény jobbbágy a' széna-doperditáért egy milliót fizessen, nem mondom ugyan, hogy az élelmezés megváltása nem szükséges, de ennél jobban szükséges a' kaszárnyák építtetése; nagyobb itt a' veszteség, mert a' jobbbágy tartozik a' katonának sőt, gyertyát, fát, rostát 'stb. adni, 's a' mellett még az erkölcselenség is napról napra mindinkább terjed: annál fogva a' választmány véleményéhez nem járulok; az által pedig, minthogy megységem nem tart katonát, részvéltenségről ne vádoltassam, megajánlom az egy milliót kaszárnyák építtetésére 's midőn ezek készen lesznek, akkor lehetszó a' többi teher-megváltásról. Erre válaszul adatott, mikép a' kaszárnyák építtetése már orsz. elhatározottat, arról tehát itt szó nem lehet; legfőbb kérdés az: mikép lehessen az élelmezés megváltására nézve a' kormánnyal egyezkedni. Szavazásra kerülvén a' kérdés, P. m. indítvány nyomán az orsz. választmány javaslata 31 szóval 18 ellen elfogadtatott. Végzéskép kimondatott, mikép a' RR. a' katonai élelmezés és szállásoszból eredő veszteséget egy millió pfr. kívánják megváltani, melly somma or. gyűlésről országgyűlésre a' közadóval együtt, külön fog megajánlatni. Továbbá többség által a' megváltási összeg biztosítására 's kezelésére nézve a' választmány javaslata nyomán kimondatott, miszerint a' megváltási összeg behajtása 's kezelésevel foglalkozandó tisztviselők ebbeli hivatalos eljárásukért hanyagság vagy elmulasztás esetében felelősek; egyszersmind ezen megváltási összegnek elsőbbség tulajdonítván, külön lesz kezelendő, 's pontosan fog a' kir. kincstárba fizettetni. Az ajánlandó somma aránylagos felosztása 's a' katonaság mikint leendő elhelyeztése iránti tanácskozás pedig azon időre halasztatott, midőn a' megváltási sommára nézve az egyezkedés meg fog történni, addig is azonban a' RR. a' somma igazságos felosztásáról gondoskodandak.

262d. orsz. rdi ülés. nev. 3dikán esti 6 óraker, miután a' RR. az elegy ülésből saját teremőbe áttértek, Sz. m. követe emlékeztetvő a' RRket az országgyűlési napló 's orsz. iratok iránt kötött szerződésre; az ország Rdei, ugymond, azon nagy somma - fizetéshez leginkább azon föltétel alatt járultak, hogy a' gyorsírók által szerkesztett napló minél gyorsabban, a' szerződés szerint t. i. 3 nap alatt elkészüljön, azonban ezen föltétel teljesítve nincs, mert a' napló csak sept. 18ig, az írományok pedig jul. 5ig jelentek meg; ezen hanyagság, mennyire tudja, nem a' gyorsírók, hanem legfőképp a' nyomtatók hibájából ered: annál fogva felhívta szó-

ló elnök ő nmlsát, hogy e' tekintetben a' napló és írományok minél előbb leendő megkaphatása végett annál is inkább czélszerűn méltóztassék rendelkezni, mivel mindnyájan küldőinknél felelősek levén, tetteinkről az országgy. végén számolhassunk. A' nm. elnök kinyilatkozta, mikép az elmaradásnak a' gyorsírók nem okai; a' hiba egyenesen a' napló nyomtatóját, kit, ugymond a' nm. szónok, magam is már e' munka-siettetésre több ízben felszólítottam, illeti, de mindekkorig kötelességét nem teljesítette, itt az ország színe előtt kimondom nevét, hogy az írományok elmaradásának egyedüli főoka W—d könyvnyomató, ki megérdemli, hogy az ország előtt szégyenelje magát hanyagságaért, megérdemli, hogy ha nem tesz eleget kötelességének, minden kárt, mi a' szerződésben van, maga viselje; részemről mint eddig is, ügyekeznék fogok a' t. RR. kívánságát teljesíteni. Ezután az elegy ülésben felolvasott hat rendbeli k. k. válasz itt is kihirdetették.

262d. elegy ülés nov. 3kán esti 6 óraker. Ő cs. k. Fels. az orsz. Rdeit hat leiratai által megörvendeztetni kegyeskedett, melyek lényeges tartalma: a) A' nemnemesek hivatalképessége iránti javaslatot ő fels. kegy. elfogadja, 's azt még határozottabban kifejezteni kívánja. b) A' hitelintézet iránti t. czikket ő fels. színe kegyes elfogadni; azt az egész birodalomban hitelesíti, sőt annak előmozdítása és szilárdítására a' bécsi nemzeti banknál czélszerű rendelkezéseket teend. Az intézet kormányzóját, valamint az alatta levő szolgálakat addig, míg az intézet alapítókéje megbíradja, fizetéssel ellátni kegyeskedendik: ezenkívül pedig a' t. czikk gyakorlatibb módosítását tanácsolja. c) A' hadiadót ő cs. kir. fels. a' status körülményei tekintetéből előbbi mennyiségben kívánja. d) A' Hrabovszky alapítvány kitaláztatása megengedtetik. e) A' Buccariban felállítandó hajózási iskola felállítás, a' legujabban Fiumében alapított hasonló intézet által fölösleggé válván, ő cs. kir. fels. azt új gyámpénzek által támogatandja. f) A' homeopathiai tanítószék-felállítás iránt jelenleg folyván a' dicasterialis tárgyalás, ő cs. k. fels. azt rendelendi, mit a' közlő 's egészség megkívánand.

263d. rdi ülés. nov. 4kén számos rendi üzenet felolvasottnak nyilatkozatván, tárgyalaték a' t. hatóságok által eszközözendő személyenkinti kivétel iránti javaslat, melly ő cs. kir. Fens. eltávoztá után, országbíró ő kegy. előlülése alatt lényegében megtartatott. Ezután ő ő fels. kormánya alá nem tartozó idegen tartományokkal folytatandó külkereskedés tárgyabani üzenet alapeszméje elfogadtatván, egyedül a' fiumei vasut megemlítése kihagyatni indítványoztaték, végre a' katonai élelmezési üzenet 's felirási javaslat a' sommára 's többrészeire elfogadtatván, egyedül az „örökös“ szó kihagyásával ezen megváltás csakaddig tartsa meg erejét, míg az összes t. hozás másképp nem fog rendelkezni.

338d. ker. ülés. nov. 4én, a' 13 rdi t. javaslat 's üzenethitelesítés után főhg Nádor fölhívása következtében, miután Márton József, kinek mult országgyűlés a' nemzetiség ügye előmozdítása által tett érdemeinél fogva az orsz. pénztárból 1200 for. évdíjt ajándékozott, meghalálozott; özvegyének ez összeg helyett 600 frt évi fizetés rendeltetett. Ezután tanácskozás alá került a' vallásbeli átmenet tárgyában szerkesztett javaslat; a' FRR. azon javaslatát, hogy a' római 's egy. görög szert. kath. vallások közti különböztetés a' bevezetésből, minthogy ezek közt a' szertartások lényeges különbséget nem tesznek, kihagyassék, némi vita után a' RR. elfogadták. E lenben hosszas vitát kelesztvő a' FRR. azon kívánata, hogy a' bevezetésben az 1790: 26. t. 13. §a annyiban említették meg, minthogy az alkotandó törvény az említett 13§. magyarátat foglalja magában. Elmondatt, mikép azon §ból huzta ki a' clerus a' hat heti oktatást; ebben van kimondva, hogy a' vallásbeli átmenet a' rom. katolikusok elveivel ellenkezik, 's hogy az átmenet temere ne történnék, melly szó magyarzata egyenesen ő fölségére van hagyva, 's hogy a' lelkiismeret vizsgálására, vajjon az átmenet nem rábeszélésből történt e? inquisitio van rendelve 'stb; minél fogva ha ezen 13. §ra történnék a' hivatkozás, ugy ezen §. mintegy megerősítették; ha ez így lenne, akkor, ugymond K. m. követe, a' legközelebb érkezett kir. leiratot szépen megköszönném, mert az átmeneti szabadság sokkal rosszabb állapotba helyeztetnék, mint eddig vala; én később vagyok az eddigi bizonytalanság mellett maradni, mint a' t. javaslat aképi szerkesztéséhez járulni. Egyébiránt soha nem volt arról szó, hogy a' RR. az 1790: 26. t. 13. §át módosítani vagy bővíteni akarják; sőt mivel minden baj innen eredett, kimondották hogy rossz, 's eltöröltetni kívánták; ha ezen 13. §. megmaradna, új tér nyitnának theol. vitatkozásokra, mit a' RR. örökre kikerülni ohajtanak 'stb. annál fogva végzéskép kimondatott: mi-

kép a' RRnek az említett 13. §ra csak ugy lehetne hivatkozni, hogy a' 13. §. eltöröltetvén, helyébe ujabb alkotandó törvény rendeltetik, azonban ezt azért nem látják szükségesnek, minthogy az átmeneti törvény által ugy is magában értetik. Ezután a' népnevelés elősegítéséről szolt t. javaslat helybenhagyatván, még a' mai országos ülésbe vitetni rendeltett. Végre Vukovártól a' magyar tengerpartig építendő vasut iránti válaszüzenete a' FRRnek kerülő tárgyalás alá. A' RR. közértelműleg kimondották, mikép a' nemzet legfőbb ohajtása, hogy Fiumébe gyors közlekedési utat eszközölhessen, 's a' cél nem Károlyváros, mint a' FRdek válaszukban kijelenték, hanem Fiume, mert csak ez által lehet a' nemzetnek független kereskedési biztos jövőt elérni. P. megye követe ugymond, nekünk világosan ki kell mondan, hogy a' vasutvonal a' Kulpa völgyén vezetessék, mert igen félhetünk, hogy különben ezen vonal a' triszetivel egybekapcsolatik; tudjuk mennyire van ez érdekeben Ausztriának, 's az ausztriai kormány a' tengeri kereskedést mennyire ügyeszkiz itt központosítani; de hiába, nekünk Fiume mellett kell minden módot, bármi áldozatokkal legyen is egybekötve, elkövetni, mert Fiume miénk, 's a' magunkéhoz jobban szítunk 'stb. Nincs ok, miért ne lehetne a' végpontokat kijelölni, 's a' RR. ujabb határozatukban kimondották, mikép a' vaspályát Vukovártól Fiuméig kívánják építtetni; e' mellett azonban kijelenték, mikép ő sem ragaszkodnak a' pálya egyszerű létesítéséhez, annál fogva abban megegyeznek, hogy az Vukovártól ezuttal csak Bródig építtessék; Bródót pedig Károlyváros helyett azért akarják, mivel 7 mérfölddel közelebb áll a' magyar tengerparthoz; azonban ha olly vállalkozó társaság ajánlkoznék, melly a' kijelölt biztosíték mellett kész a' vaspályát egész Fiuméig vezetni, fel kívánják hatalmazni az orsz. választmányt, hogy azon társasággal a' szerződést kösse meg. Továbbá ezen vasut-elkészítésre rendelt határidőt, a' 8 évet tovább is megtartották, szállítási bérré nézve pedig, ha a' vasut Vukovártól Fiuméig fog elkészíttetni, akkor a' szerződésben kijelölt mennyiség megmaradni; ha csak Bródig, akkor szabad kezét engednek az orsz. választmánynak a' bérszabályzat aránylagos csökkentésére. A' párvonalok eltűltására nézve a' főrendi javaslat el nem fogadtatván, maradtak a' RR. előbbi nézeteik mellett; ugy az 5 pct kamat-biztosításra is, azonban kijelenték, hogy az 5 pct biztosítás a' 18 milliót híztoztandó tőke után esendő 900,000 forintnál többre nem terjedhet. Végre kijelenték, mikép a' FRR. azon javaslatához, miután nálok is ezen vasutnak status közköltsegen építtetése megbukott, soha sem járulhatnak, hogy ő fels. aziránt kéressék meg, 's mint a' tervezett vasut elkészíttetését ugyan azon föltételek mellett, melyek magány-vállalkozókra nézve kitűzettek, kormányilag eszközöltesse; mert K. m. követe ugymond, szeretném megkérdezni, mit értenek a' FRR. a' kormány alatt, a' magyar? akkor ez nem más, mint hogy a' vasut statusköltsegen építtessék, mert a' statust a' kormánytól elválasztani nem lehet; ugy de ezen elv megbukott; vagy az ausztriai kormány? ámde ennek egészen más az érdeke; azonban furcsa, hogy a' kormány egyszersmind mint magánytársulat vállalkozhassék; ha ez megtörténnék, akkor ha valamely visszaélés követtetnék el a' szerződés ellen, a' hatalmas kormánynak az országgyűlés nem parancsolhatna, 'stb. a' befektetett tőke törlesztése módjára a' FRR. javaslatát elfogadták.

Budapesti napló. A' pestvárosi dolgozó vagy is inkább fegyházban jelenleg 199 fegyencz van, nem mernék azonban jót állani, hogy mire megszáradnak e' soraink 's olvasóink kezébe jutnak, nem rognak e' ez érdekes statisztikai adatokkal az igazság 's hitelenség mögött messze maradni. Miután tudva van, hogy nincs háládóbb nép az országban mint a' pesti iparlovagok, isten győzné őket utólélni, meg a' pesti szemes rendőség. — Vászai közönségünket mert hiszen a' budapestiek fűrkésző szelleméről 's buzgóságáról felelősséjük, mikép ő is felkutatják már, hogy fővárosinkban hol és minő honi iparvezékek árultanak — szívesen figyelmeztetjük, hogy kik magyar kelmékkel kívánnak (s kikne kívánna — ruházkodni, azt már e' vásár alkalmakor is tetőtől talpig tehetik: Így a' magyar kereskedelmi társaságnál, a' város-háztéri Almásy házban honi vásárlásnál a' Martiny P. néli szépségségi vásznat, és gyapjua n a' drág-kelméket vehetnek, a' gácsi posztógyárban honi posztót, vagy Singer József szabónál ugyan honi kelméből készült köntösöket; a' váczl-utczában „a' Szép magyarnéná“ Pancsován készült fekete selyem nyakkendőket, Zografnál Pesten készült legfinomabb 's legszebb nyakszorítókat (ceravotokat) köthetnek; ifjabb Macho Venczelnél a' Nákóházban Koch P. pesti selyem-kelmegyárából bársony- és selyem melélényeket kaphatnak, 's így minden jó szándéku magyar ember — miután kálapjaink ugy is honi nyulaink — 's esizmáink honi borjaink bőréből készíttetnek, tetőtől talpig magyar ruhában járhat, ha nem lesz is Attila vagy Zrinyidolmány szabásu. Feleslegül még dél-

utáni kávéjába Liedemannál vásárlandó gróf Forgács-féle vilkei cukorfinomító gyárból magyarhoni cukrot lehet, 's mellette jó lelkiismerettel egy pár a' külföldiekkel vetélkedő honi szivart szíhat ki, miket Gschwindnél a' postával átellenben, 's a' Négernél a' vaczi-utczában veend. — Egyetemünkben a' beállott iskolai évvel első évi orvosnövendékül 28-an iraták be magukat, köztük 18 izraelita; sebészekül ellenben 55-en, kik közül 45 magyar, 's ezek tanulmányaikat pr. Bugát Pál tanár úrtól egyedül magyar nyelven hallgatják. — Az ó-budai hajógyárban készülő 's majd egészen kész, mult alkalommal általunk emített új gőzhajó köv. nevük: Pannónia és Argo csak új hajótestet kaptak, egészen újak: Széchenyi (gőzerőműve Cockerill híres belga gyárából), Bátor és Attila. Jövő évre, ismét több újnak építtetése van tervezve. — Fővárosunk urai körei, hír szerint néhány igen jeles főrangú magyar és honosított családdal fognak a' bekövetkező télen szaporodni, kik ez alkalommal először töltendik itt ez évszakot; többek közt Odescalchi, Lippe Schaumburg és Montleart hgek, Batthyány Kázmér és Traua grófok 's b. Ohajtandó, vajha aztán ne csak házat tartanának, de házat is vennének tartós lakhelyül, ez által még szorosabban csatlakozandók a' főváros és nemzeti érdekeihez. — A' budai városi tanács a' pesti hengermalom igazgatójához hálaíratot írt, melyben megköszöni azon munkás részvétet és szolgálattal, melyet egy általunk is emített minapi tűzvészkor derék feccskendőjével ön a' budaiaknak; az irat mellé 4 arany vala csatolva a' feccskendők kezelőjé számára. — A' népkönyvtársulat idei pályajutalmát (egy népszerű elbeszélésre 12 arany) egy ismeretes jobb írónak nyerte el, ki azonban szeszélyből é vagy szerénységéből valódi neve helyett álnevével versenyzett, miből a' bíráló választmány magának 's az írónak sok huzavonát csinált 's mint halljuk, a' díjt még most sem fizettette ki az illetőnek. Részünkről azt hisszük, hogy miután a' társaságunk illy esetre nincs világos szabálya, kár illyes inquisitívókkal 's halogatásokkal az írók részvétét szilbasztani, 's netalán örmérszékek közé apró szórhasogatásból keserű eseppeket vegyíteni. — Kronperger Antal a' Josephinum derék lelkésze, ki legujabban az iparegyesületbeni ingyen-oktatások adása által új érdem-boglárt kapcsolt Pesten közszeretben álló nevéhez, 's ki mint író is ismer már a' közönség, egy erkölcsi könyven dolgozik raboskodó foglyok számára, mely, mint hallatszik, a' magyarországi főpapság költségin fog megjelenni. — Vásárunk locs-pocesal állott be, mint már ez a' novemberi vásárok multhatlan bélyege lenni szokott. Vajjon azon felszólalások 's indítványok, mik pár év előtt lapjainkban pesti vásárink reformjáról olly nagy buzgósággal 's valóban alapos és életbevágó okokkal folytatattak, egészen elhangzottak 's örökre felejtettek é? vagy ezek is csak szalmatűz voltak? Mint-hogy oct. közepé óta jobbadán esett, a' felázott 's egyébként is csinálatlan utak csupa súlyesztő dágványnyá lágyultak, mi a' közlekedésre 's áruszállításra tetemes gátul's hátráltatásul szolgál. E' gyakori eséssel páros időjárás 's szűretre is mindenütt többé vagy kevesebb káros befolyással volt főleg Hegyalján. Miskolczon és Egerben, hol egy törkölös (mintegy 12—15 akós hordó) csomoszlott szőlő-beszállításért a' hegyről 10—12 vforintot is kénytelen vala fizetni a' palóc szekeresnek a' szűretelő, minek következtében soknak a' szűreti költség az idén ötször annyiba került mint máskor 's nem egy annyi vagy talán többet adott ki szűreti költség fejében, mint talán egész hortmésédért kap. Illy körülmények 's a' most divatozó aljas borárak közt hol a' munkabér 's a' szőlőben fekvő tőke kamaja? Valóban, kivált 1830-tal vagy is a' lengyel zendülettel fogva majd egészen elszibbasztott éjszaki borkereskedés óta sajnálatra méltó az egri, miskolci 's kivált hegyaljai szőlőbirtokosok sorsa, hogy legnemesb terményüket is majd azon áron kénytelenek elvesztesgetni, mellyen a' síkföldi homokszőlők leve kél.) — Jövő kedden nov. 12-kén hérszűnőssel előszőr: „LINDA.“ Nagy opera 3 szakasban, zenéjét írta Donizetti, olaszból fordította Egressy Béni. F. Leopoldi elővásárlunk vevő-hiány miatt a' gyárművekre nem kedvező, miada gyapjufajta áron kél, de az eddiginél nem magasabban, a' mézet és hamuzsirt nem igen veszik, a' gubacs olesó, fagygyu tömördek 's árban esőkent, a' bór eleinte kapós volt, utóbb hibbant; a' birkahór keresett ezikk folyvást.

Hontmegyel közvülés. Az országgyűlés berekesztése határnapját tudatók kir. végzemény fölötti discussiók eredményit közlöttem levelem tartalma abban röszponosult, hogy a' hongyülésnek a' kereskedelmi 's rokon tárgyak befejezéséig leendő meghosszabbítására föls. urunkazon antipondialis záradékkal kéressék meg, miszerint, mennyiben ő fölsége hajlani fog sérelminket orvoslani 's illőleg nemzeti érdeinket előmozdítani, olly arányban ajánlják meg követelink is a' hadi-adót; a' jelenlét azonban semmi esetre sem többet, a' követelink által megküldött pénzügyi munkálat irántrendkívüli gyűlésben hozott határozatink szerint mi megyei választmányunk nyomán a' nemesség által négy évig, évenként 3 millióval fizetendő segélyt, betudva ide az adózókat terhelendő 250 ezer frtot is, a' kivételre vonatkozó azon módosítással fogadtuk el, hogy egy majorsági holddal 4 urbéri hold hozassék egyértékűségbe, Horvátország illetvénye szinte a' magyar megyékhez alkalmazandó kulcs szerint vetetendvén ki. A' városi polgárokat 50 helyett 25 hold után akarjuk a' munkálatban kiszabott napokkal birtokaikhoz aránylag dolgoztatni. A' subsi-

dium pótlására pedig még köv. forrásokat jelöltünk ki: a' só fölemelt árát, a' nemesség által is fizetendő szándékoljuk harminczadokból jóvedelmet, 's az orsz. gon kívül törvényes ok nélkül két éven túl tartózkodók által négy-szeresen fizetendő adót; a' pénzkezelésre nézve a' magányvéleményt pártoltuk; főutvonalakat pedig előleg három kívánunk az alföldön, 's egyet Pesttől Krakkó felé. A' folyók szabályozására szánt 1 millió frtból 300 ezret elvenni 's népnevelésre határozók fordíttatni. A' hitelintézetre nézve előbbi nézetinkhez ragaszkodtunk azon hozzáadással, miszerint a' Ludovicea 700 ezer lőkéje további rendelkezésig a' hitelintézetnek adassék kölcsön. Végül több hatósági tudósítás közül Pest megyének a' honiművészet érdekében hozzánk irt levelének 15 pontja pénzhiány miatt nem; a' második elvileg, 's a' 3dik, t. i. az országháznak honi művészek által leendő építtetése tetteg fogadtatott el. Pajor István.

A m e r i k a.

Milly lábón áll a' barátság az egyesült állodalmak 's Mexico között, tanusítja köv. történetke. Két mexicói hajó tatarozás végett a' newyorki kikötőbe szállott, miről alig értesüle az illető parancsnok, azonnal lefogalá mindkettőt; mivel, ugymond, Mexico a' rá kivetett kárpótlási összeget még egészen le nem fizeté. Ezen összeg, melly inkább erőszak mint jogszerű eljárás következtében rovatott Mexico nyakába, eleinte nem volt több 400 ezer dollárnál, most azonban a' newyorkiak 3 vagy 4 millió alul nem is szólnak; hogy pedig az egyesült státusok kormányának ez valósággal komoly szándéka, eléggé bizonyítja azon körülmény, miszerint legközelebb hajóhad vitortlaza Veracruz közelébe fenyegetve Mexico kormányát, hogy ha a' követelt adósság minél előbb le nem fizetetik, tán kedvük leend az egyes. állod. kárpótlás fejében Texast elfoglalni.

Spanyolország.

Krisztina királynénak Rianzares hggeli megesketését még nem tudaták hivatalosan a' kortessel; a' hget azonban aranygyapjuval díszíték 's az előkelő világ megfordul nála. Az orsz. gy. vitákat a' fölírás tárgyaláson kezdek meg, mivel a' választmányban kisebb részt képeztek azok, kik a' statusreform ellen nyilatkoztak. A' tanács felírasterve már kész 's egészen miniszteri szellemű. A' követkamrában is alakult már statusreformi választmány; elnöke Gonzales Romero, titoknok pedig Donno-Cortes, egyike az udvar meghitteinek. Eddig még minden a' kormány kedve szerint halad; csak a' közcsend iránt volna biztos! Azonban, ha az előjelek nem esálnak, Spanyolország ismét polgárháboru előstején áll. A' Heraldo oct. 21-d. száma így szól: „Fájdalom! most való, hogy iszonyu összeesküvés forraltatott 's a' szerencsétlen Catalonia leende nyugtalankodóink 's zendülés tervezőink vésszes cselekvéseinek első színlhelye. A' mostani rendet halomba dönteni, a' királynét trónjától megfosztani vagy gyámság alatt tartani, a' monarchiai Spanyolországot forradalom örökös tanyájává tenni, a' polgár háboru 's egyenetlenkedés által különben megingatott országot alapjaiban felforgatni: terve azon embereknek, kik magokat haladás barátainak nevezik. Haladás rablás és vérengzés közt! Szerencsére azonban a' kormány 's megbízottinak erélye a' gonosz szándékokat meghusiták. Vége, igaz kissé vigasztaló; de úgy látszik, nagyobb nyugalmat színlének, mint millyen van. Ném küldöttek volna szükség nélkül Madridból, hol elég ürzeni való pezsgő-anag van, egy gyalog 's lovas ezredet rögtön Valladolid 's Logronnoba; hol részint Espartero párthivei nyugtalankodnak, részint az 1812. alkotványt vala szándék ki kiáltani. — Az éjszaki tartományok fenyegető tekintettel rémitgetnek, 's minden felől beszélnek, hogy carlista szökevények illannak kereszttül a' határokon, a' nélkül, hogy a' hatóság számukat 's rejtekhelyeiket tudhatná; 25 ezer puska van készen, miket a' rendezavargás első perczeiben Navarrába csempésznek. Illy helyzetben, a' veszeleges tömkelegből menekülésre nincs más mód, mint hogy a' conservatív párt emberei egymáshoz közeledvén jó egyetértésben legyenek. Az „Opinion“ Auchhol, melly minap Espartero Spanyolországba tértét hirdeté, ezt most alaptalannak nyilvánítja. — A' tanács felírása, melly Frias hg tollából folyt, semmi más, mint a' trónbeszéd vízhangja, megbővítve a' lelkészek jobblétét sürgető felszólítással, mivel kiszabott takarékos fizetésüket is rendellenül vagy épen nem kapják. Ugyanazért a' tanács vallás, jogosság 's őszinte politika-parancsolta kötelességül nyilvánítja az isteni tisztelet szolgálainak tisztes életmódot biztosítani. A' másik kamrában uralkodó szellemről csupán hírek terjengnek, mert eddigi nyilvános ülési kevés vagy semmi jelentőségűek. Hírlapok szerint a' statusreformnak naponként több több barátja

akad, ha színtén a' választmány nézete eltér is a' királyné házasságát 's a' sajtóvétségek nem eskütszéknek előtt tárgyalandását illető szakaszokra nézve a' kabinetétől. E' két tárgy iránt, a' választmányban 's kivüle, igen megoszlottak a' vélemények. Sok, legalább egy záradékot akar becsusztatni, miszerint a' trónörököséből kizárt egyedeket világosan tiltsák el a' nőülés vagy férjhez mehetéstől is; a' sajtót illetőleg pedig némelyek azt ohajlják, hogy a' sajtó státusoklevél az eskütszéknek azon hatáskört víja ki, mások hogy különös sajtótörvényezék állíttassék: azonban senki sem azt, mikép illy esetekben a' rendes törv. székek ítéljenek. Legszembeszökőbb a' progressista párt orgunumának megváltozott hangulata. Espartero ezek bálványa; ismét legtündöklőbb melléknevekkel tisztelik őt; ismét luchanai hős, Morella hódítója, ki erős karját a' szabadság ügyének áldozá és zsarnokok rettentése.

Említek mult számunkban: milly szerződés léto-sult d. Carlos 's Krisztina királyné közt Izabella kiházassítatása iránt; közöljük most annak részleteit. 1) A' Martinez de la Rosa által 1843b. összehírt országgyűlés azon t. czikke, melly d. Carlost 's örökösét trónjogvesztettnek nyilvánítja, forma szerint viszszaadatik. 2) D. Carlos és Sebastian infansok zár alá vett javaik föloldoztatnak, minden jóvedelmek 's járandóságai viszszaadtván. 3) Az asturiai hg, Izabellával eljegyeztetésekor Izabell-Carlos czimet veend föl. 4) Azon esetre, ha d. Carlos Spanyolországon kívül akar tartózkodni, annyi évfizetés biztosítatik számára, mennyit Krisztina kormányzósága alatt huzott; azaz: 12 millió real. 5) Magának ismeri a' nemzet d. Carlos 's kormányának a' hét éves örökségháborukori kiadásit kölcsöneit 's kötelezvényeit; azon czimeket rangokat, jutalmazásokat 's megtiszteltetéseket, miket azon időben osztogattak, meg ismeri a' nélkül, hogy valakit gondolkodása miatt háborgatnának 's előmenetelében gátolnának. A' carlista hadsereg számára tett szállításokat ép olly jogcizimel róják a' nyilvános kincstár terhére, mint a' királynéi sereg számára tetteket. 6) A' kath.-apost.-romai egyház függetlensége ujra megismertetik; jóságai viszszaadtnak; a' még meglevők természetükben, az eladottak 4000 millio becsári kárpótlásban. Hogy ezek annál hamarabb életbe lépjenek, állítják mikép az udvar, d. Carlos viszszaajvetelén könnyítendő, azonnal Pamplonába vonul, mihelyt az alkotványtervet kortesi helyeslést követi; ugyanazért szaporíták legközelebb a' navarrai katonacéret. A' baszki ut csak akkor történnék meg, ha helyesléssel a' kortes késkednek; ez esetben egy kir. intézvény a' régi szabadítókat (fueros) viszszaadítandja, azon reményben, hogy a' baszkok, mint hajdan d. Carlosért, fel fognak kelni ezen új egyesülés miatt 's azt kivini segitendik. —

A n g l i a.

Oct. 28d. nyitatték meg az új börze, melly alkalommal a' kormány 's polgárság legragyogóbb sajtáságban mutatkoztak. Korán reggel egész Londonban ünnepléses mozgalom pezsgo; utca hosszsant, hol a' menet elvonult, járdák, ablakok, padlások mind tömve voltak emberekkel, 's mindenütt zászló, kendő-lobogtatás, fölírások; a' harangok örömmoraja, tanítójik vezérlete alatt lépdelt iskolásgyermekek, községi tanácsosak bárány-szelid lovakon, miket még sem tudtak igazgatni, 3500 gyalog rendőr 's légrendűt, éljen rivalgás, midőn a' királyné hermelin-köpenyben, szemfényvesztő gyémánt-fejéssel Albert hg mellett nyolczfogatu diszhintóban hűbéri fénynyel ragyogó udvarkíséret környezetében a' sorképző őrség közt megindult, tévők kiégszítő részét az ünneplőnek. Követek 's miniszterek kocsjai zárták be a' menetet. A' Temple-barnal azon régi, de idő multán jelentés nélküli szertartás fordult elő, hogy az óváros bezárt kapujit egy hírnök trombitaszóvali fölhívására nyiták meg, miután a' lordmayor a' kulcsokat ő fels. átadá. Most csatlakozott a' menethez a' városi parókás hatóság, a' börzeépületbe kísérvén ő felségét, hol izletes reggeli vártrájok. Valamennyi előkelő vendégnek adtak ez alkalomra vert emlékpénzt; mellynek egyik oldalán a' királynő képe díszelg, a' másikon ezen fölírás olvasható: „királyi börze, megnyitattott Victoria krnó ő fels. által 1844. oct. 28.“ — A' londoni sajtó most ujra 's egyedül Irlanddal foglalatos; nem azért, mintha új krisistől tartanának, de, mert más polit. tárgy hiányában Irland mindig elég közelfekvő föladat. O Connell új tervét, a' szövetséget, az angol journalistika egyáltaljában nem pártolja. Ép olly kevesebb a' radical Spectator, mint a' Times, melly így beszél; a' szövetség szintolly remény nélküli balgaság, milly siker nélküli félszesség volt a' repeal-izgatás; csak hogy a' két lázadási terv közül tisztesb volt a' repeal az ország-egység megsemmisítésére. A' Chronicle sem akar a' foc-

deralismusról hallani, de szemökre hányja a tory lapoknak képmutatásukat, melyek nagy lármát ütnek, ha Irlandban itt ott véres földművesi vétség fordul elő, azonban e szegény bérlő családok csapatostul elüzetését, mi most újra mindennapi esemény, olly ténynek tekintik, mit földesurak jog szerint követnek el, mi azonban voltaképp gyilkosság, pedig huzamos és kínos, mert éhség 's nyomor idézik azt elő. Az irlandi repeal-lapok közül a 'the Nation, mit Gavan Duffy, ki az utolsó statusperben szinte vádlottképp állt, ad ki, szelid de határozott modorban nyilatkozik O'Connell új terve ellen. Angollapok sokat pántolódtak azon: honnan vette Gomer nevezetét azon fényes készülétü hadi gőzös, min L. Fülöp Angliába járt. Most a Times egyik levelezője megoldja a nagy csomót, állítván, miképp Gomer Japhet fia, 's így Noénak, az első hajókészítőnek, unokája levén, innen eredt az elnevezés! mi mind mese, mert rokonnevű hies francia tengerész-tisztül kölöszné nevét, ki nevezetes javítások létesítője volt a tengerészi pattantyússágban.

Franciaország.

Némelly lapok szerint Svédország Franciaországgal Barthélemy (Bertalan), nyugotindiai sziget iránt alkudozásban van. Oszkár király alkotmányos fölhatalmaztatást sürget, erre az orsz. gyűlésnél, annak megmutatása mellett hogy az említett sziget Svédországnak inkább káros mint jövedelmes birtok. 1648—1781 francziáké volt, aztán angolok foglalák el, de két év múlva Franciaország a visszaadák, köv. évben pedig Svédországnak engedték. A sziget népessége 18—20 ezer, terjedelme 10 lieunyi 's jelles kikötője nagy hajók befogadására is alkalmas. Száműzési helynek van szánya. Oct. 22d. Cotte, Marseille 's Toulouse tájain iszonyu szélvész dühöng. Különösen megzilálta Cettet. Házakat 's falakat rombolt le, előfákat gyökerestül sodrott ki, a kikötőben két hajó, egy része emberestül elsüllyedt. A Ryonne 's Garonne mellékaivailegyütt megáradtak az iszonyatos esőomlás miatt; Marseilleben egy nap többet esett, mint egész octoberben, 's a vihar folyvást tartott, annyira, hogy vízáradástól féltek. A miniszterség oct. 29d. ültte ötödik évnapiját, 's valamennyi a királynál ebédelt St. Cloudban.

Németalföld.

A költségvetés 1845re vizsgálat alá vétetett; ugyanez ülésben az illető rovatok alkalmul szolgáltak a pénzvizonyok részletes bonczolgatására, miből kitetszett, hogy az orsz. roppant adósság — 400 millió for. — mind általános mind részletfizetések utjáni törlesztése 's illetőleg a kamatláb csökkentése szakadatlanul foly, úgy hogy a főn kitett összegből alig marad fön 50 milliónál több, melynek törlesztésére új jövedelmi források kívántatnának. Milly nagyban üzik Holland. a sajt- 's vajkészítést, a rotterdami sajt-készítők által or. gyűlésre benyújtott folyamodvány tanuja, melynek czélja érintett cikkekre nézve a kiviteli vám csökkentését kieszközteni. Sajt és írósvaj, leginkább Anglia 's Franciaországba, olly nagy mennyiségben szállítattik évenként, hogy e két cikk összes árát mult évben 6 millió p. stnál többre tehetni, korábbi években pedig péld. 1841b. ez egyetlen keresked. ág 8 millió fölül jövedelmeze. Folyamodók állítása szerint az évrül évre kevesbülő kivitel nem másnak tulajdonítandó mint azon keltető-tuli nagy kiviteli vámnak, mely ezen keresk. cikkeket terheli.

Belgium.

A trónbeszédnek, melyet a király Belgium RR-hez intéze, főpontjai kivonatban ezek, hogy olvasóinknak alkalmat nyujtsunk némi hasonlításra ez és a németalföldi trónbeszéd közt. Általányosan érintetik, miként Belgium bel és külviszonyai mindinkább kedvező alakot öltének, 's hogy a kormány élénk buzgalmat tanusit mindazon t. javaslatok tisztába hozatalára, miket a RRdek fölterjeszteni szükségesnek láttak. Az ipartügyre vonatkozó rdi követelések kellő méltánylása emlittetik azon igérettel, hogy a német vámszövetség-hezi csatlakozás tervszerkezete a RRkel minéltöbb közöltetni fog. A posták új czelszerűbb rendezése 's a postabér-csökkenés emlittetik; de főleg kiemeltetnek az átmenti kereskedés emelése iránt készülöben levő intézkedések, mik szilárd alapra vergődve, Belgium jólétének leghatályosb emeltyüji lesznek, a közigazgatás ágai dicséretes munkásságot fejtenek ki a sivatagok termékenyítése 's a nagyobb folyamok szabályozása körül; a pénzügyi rendszer folyvást kedvezőbb állásponton szemléltetik, 's remény szerint ez országgyűlésen olly javaslatok kerülendnek szönyegre, melyek a status adósságok szakadatlan törlesztését eszközlik annál is inkább, mivel most a status jövedelmei 's költségei tökéletes sulygyenben léteznek. Törvénykezelés 's bürtönrendszer folyvásti javításokon mennek keresztül; ügyfogyottak számára jótékony közintézetek alakulnak; 's hogy a társadalom egyetlen osztálya se felejtessék ki a közhatalom gondoskodásából, a törvénykönyvek általános átnézése terveztetik; állandó katonaság's polgár had őszhangzatos fejlesztése javasoltatik stb. — Ezen beszédre válaszfölrát készítették, mely m. h. 24kén némi értesülés után a jelen volt 29 tanácsnok által egy hangulag elfogadtatott. Sok tekintetben érdekes azon költségvetés (budget)-arány, melyet ugyan m. h. 24én a pénzügyminiszter a RRnek fölterjesztett. Belgiumnak olly csekély kiterjedésénél fogva is 1845ki összes jövedelme 141 millió franknál több, miből a tervezett költségek után (mintegy 110 millió fr.) körülbelül egy millió fölülleg marad; e roppant pénzzerő 3/4de adó; a többi vasutak, csatornák'st. jövedelmezése. Ez alkalommal a pénzügyi számadások egyéb ágai is tárgyaltattak. — Gyűlés megnyitáskor olly nagy volt a néptelenség, hogy a szokott díszmenet előcsapatját képező polgárőrség nagy ügygyel bajjal birt az összeszorult tömegek közt utat törni; ezen körülmény arra bírta a polgár őrhad tisztikarát, hogy az illető parancsnok ellen váddal lépett föl, melyben mondatik, miszerint a' nemzeti őrség e' csekély maradványa azért kénytelen maga iránt figyelmeltenséget tapasztalni minden alkalomnál, hogy ez által annak minden jobb érzésü tagja mintegy kénysejítve legyen az e' testületbeli fölvétetéstül őrizkedni. Megjegyzendő, hogy ugyanekkor a' serezzredék gyalogjai mind két oldalrul lovas kísérettel valának ellátva.

Aldunai tartományok.

Oláhországban a' kormány lassankint simulni kezd az ellenzéki elvekhez, mi nem lehet nem örvendetes azok előtt, kik ismerik e' hon belviszonyait, 's tudják mi kevés sükert ígérhete a' közügyek körüli eddigi eljárás; ez engesztelődési szándék következtében késznek mutatkozik a' kormány azon úton fogni a' belföldi bányák műveltetéséhez, melyet az oppositio mindjárt kezdetben olly erőlyesen javasolt, 's melly a' hon érdekeivel sokkal könnyebben egyeztethető. A' porta részéről kelt fer-

mán tulszigoru rendelkezései szinte elismértetnek, 's ennel fogva szándék az iránt járulni a' portához, engedne annak tartalmára nézve több lényeges változtatást, 's mennyire lehető az egésznek szelidebb külalakot adni. Kik részrehajlás 's pártédek nélkül, de azért folytonos figyelemmel kísérik Oláhországban a' közügyek menetét, attul tartanak, hogy a' kormányelvek más iránybani alkalmazása későn ne érkezett legyen, miután az eddigi kegyetlenség bélyegzette eljárás a' bojárok legnagyobb részét keserü bántalmak által már már csilapíthatlan elenszegülésre korbácsolá. — Milly mértékben növekszik az austr. kormány figyelme az aldunai vidékek iránt, némelly következménydús lépési eléggé tanusítják. Először is a' kereskedési viszonyok kiegyenlítése 's tisztába hozatala a' török-magyar széléken élénken foglalkodtatja az illetőket, kik habár kissé későn, észre kezdik venni még is, mennyire fölbomlottak ama kereskedelmi határvizonyok, melyek a' két orsz. közt külön időkbek szerződvények utján keletkeztek. Háborúk, 's más nem kedvező körülmények egészen elfelejtették e' szerződvényeket, 's mamár, ha nem akarjuk, hogy keleti kereskedésünk örökös pangásra legyen kárthatva, azok föllevenítésén, 's hol szükséges, korszerű módosításán kell munkálkodnunk: 's ugyanez okok által indítatva hatalmazott föl a' kormány olly egyedet, ki mind a' körülmények kellő ismeretével bir, mind pedig a' nagy szerü ügy iránt rokonszenvvel viseltetik. Ránk nézve nem kevésbbé örvendetes, kereskedelmi szempontbul tekintve európai fontosságu a' közbirodalmi kormány egy másik lépéseis; érzik ugyanis miként egyrészt a' keleti kereskedés ütere sokáig félreismert 's eléggé nem méltányolt Dunánk tökéletes felszabadíttatása nem kevésbbé fekszik érdekében németország legtöbb népeinek, mint nekünk magyaroknak, más részt pedig nem minden agály nélkül tapasztalják, a' következményben milly káros már eddig, 's mi vesélyes lehet ezental a' drinápolyi békekötés azon rendelkezése, mellynél fogva Ausztria kezei közt egyetlen Duna torkolat sem hagyatik. Való ugyan hogy a' szulinai torkolat fonkített békeczikk erejénél fogvást az orosz hatalomnak olly meghagyással adatik által, miszerint annak kereskedés tekintetében lehető legjobb karban tartása mindenkor szoros köteleességu maradjon; azonban a' tapasztalás e l l e n k e z ő t b i z o n y i t, mivel az érintettük torkolat naprul napra jobban beiszapoltatik, illető részről pedig legkisebb sem történik éjszaknyugati kereskedésünk ez egyetlen csatornájának tisztítása 's jó karban tartására nézve. A' dolgok illy állásában szilárd elhatározottságra levén szükség, kormányunk szakértő férfiak javaslatára az ismert ezredet Biragot olly czélből küldé az aldunai vidékek megszemlélésire, hogy ez későbbben okokkal támogatott véleményt adjon aziránt: vajjon lehetséges é Dunának a' fekete tengerrel csatorna általi összeköttetése. Helyismerők állítása szerint e' czélra legalkalmasbnak látszik az Orsova 's Kuszten d z s e közi vonal, már csak azon tekintetnél fogva is, miszerint e' vonal egyéb akadálymenteségek mellett költségkímélésre is nyujt reményt. Egyéb iránt ki a' vállalat fontosságáról meggyőződik, látni fogja, miként itt sokkal magasb érdekek forognak fön, hogy sem bámi terhektől vissza lehetne ijedni, akár a' politikai nehézségek elhárítása, akár pedig a' tervtechnikai kivitelét gátló akadályok legyőzete körüli.

ÉRTESÍTŐ.

Gőzösek járása 1844. novemberben.

Bécs és Pozsony közt a' „Duna“ gőzös indul mindennap regg. 6 órakor Pozsonybul Bécsbe 's Bécsből Pozsonyba 's vissza ugyanaz napon delutáni 3 órakor; továbbá, naponkint indul Pozsonyba egy utazógőzös delutáni 4 órakor 's a' köv. napokban Pozsonybul Pestre reggeli 6 órakor.
Pestről Pozsonyba 's Bécsbe naponkint reggeli 7 órakor.
Pestről, Mohács- és Eszékig minden csütörtökön reg. 6 órakor.
(Ezen gőzös szombaton reggel Eszékéről elindul 's Bajára mintegy 8 órára ér, honnan vasárnap reg. 2 órakor Pestre indul.)
Pestről Zimony- és Drenkováig minden kedden és pénteken r. g. 6 órakor.
(Drenkovából minden szombaton és kedden)
(Zimonyból — vasárnap „szerdán)
Ezen gőzös visszaindul (Vukovábból — hétfőn „csütört.) regg. 2 órakor.
(Bajáról — kedd n „pénteken)

Pestről Giurgevón és Galaczon által Konstantinápolyig (az oláh részen lefelé) november 1-., és 15kén.
Visszaindul Konstantinápolyból Galacra nov. 5-, és 19kén, azután Galacsról Sela-Ciadovi és Orsovára nov. 9-, és 23kán.
Pestről Vidd'n-, Rustsukon és Galaczon által Konstantinápolyig (a' török részen) november 8kán.
Visszaindul Konstantinápolyból Galacra novemb. 12kén, azután Galacsról Gladonicza- és Orsovára nov. 2kán és 16kán.

Pestrül Zimonyba minden szerdán és szombaton 's visszaérkeznek elindulás után batód napra.

Valódi Ültetvény- Ipar- és Kör-szivarok első gyártóijoknál Gschwindt M. kaphatók

Pesten uri utca postával szemközti „A' dohányzóhoz.“ 3—3

Megjelent
Görög-római mythologiai
Zsebszótár
Császár Ferencztől.

20 (Pesten készü t) igen esinos könyvoma-
tu képpel, XVI és 526 lap 16 lr. füzve
csak 1 ft 12 kr. p. 1—2

Csődület.

A' királyölgyi kamarai bábai állomás 120. pengő forint évi fizetéssel. 30 ft. lakpénzel, 12 pozsonyi mérő buzával, és 80 font sóval megüresedvén, azok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, a' bécsi, vagy pesti egyetemnél nyert bábai okle-

vellet, valamint más egyéb szükséges bizonyítványokkal ellátandó folyamodásukat folyó 1844. évi, november 25. napjáig a' mármarosí királyi kamarai igazgatójának nyujtsák be. 1—3

A' szent czéljokon túl, névnap, karácsoni 's újvi ajándékul is különösen ajánlható

Aradi Vészlapok

nagy 8dr. esinos angolalmanachalakban, négy képpel, két zenemellekléttel, gazdagon aranyozott vászonkötésben, egészen hazai ipar 's művészet által kiállítva, kaphatók minden pesti könyvárusnál 4 pengő forintért. 1—2